

Використання правозастосовчої практики, отриманої під час вивчення судових рішень та ознайомлення з архівними матеріалами справ закритих на досудових стадіях, мають певні відмінності.

Так відповідно до ст. 6 Закону України «Про доступ до судових рішень» кожен має право повністю або частково відтворювати судові рішення, що проголошені судом прилюдно, у будь-який спосіб, у тому числі через оприлюднення у друкованих виданнях, у засобах масової інформації, створення електронних баз даних судових рішень [2]. Однак будь-яке редагування тексту судового рішення не повинно спотворювати його зміст.

На відміну від цього, під час використання матеріалів, по яких суд не приймав остаточного рішення, оприлюднення даних, за якими можна ідентифікувати особу, є недопустимим. Тому під час проведення занять така інформація подається в скороченому та завуальованому вигляді.

Враховуючи обмеженість часу відведеного для проведення лекційних та практичних занять, приклади правозастосовчої практики не можуть бути об'ємними, тому вони містять тільки ту інформацію, яка допомагає розкрити та засвоїти студентами суть питання, яке запропоноване для розгляду.

Практика проведення занять з медичного правознавства свідчить про те, що тема «Правопорушення в сфері охорони здоров'я і юридична відповідальність» викликає підвищену зацікавленість у студентів-медиків. Це, на наш погляд, викликано низкою факторів, серед яких не останнє місце займає вдале використання викладачами узагальненої практики з діяльності судових та правоохоронних органів.

Використання судової та правоохоронної практики при вивченні цієї теми дало можливість підвищити якість занять, допомогло студентам отримати необхідні уміння і навички.

Література

1. Деміховська О.В. Проблема інтеграції наук у системі вищої медичної освіти / О.В. Деміховська // Медична освіта. – 2001. – № 1. – С. 22-24.
2. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 // Відомості Верховної Ради України, 2006, № 15, ст. 128.
3. Ковальчук Л. Я. Навчальна дисципліна «Медичне право» як невід'ємна складова підготовки лікаря в сучасних умовах в Україні / Л. Я. Ковальчук, А. Д. Беденюк, М. В. Чорненький // Мед. освіта. – 2011. – № 3. – С. 12-14.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

5. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

6. Цивільний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

7. Шляхи поглиблення інтеграції навчальних дисциплін при підготовці лікарів медичного та стоматологічного факультетів / Т.П. Гарник, В.В. Поканевич, Т.К. Шураєва [та ін.] // Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні. – Київ-Дніпропетровськ, 2001. – С. 407-408.

Благодыр В.С.

Использование практики судебных и правоохранительных органов при изучении темы «Правонарушения в сфере здравоохранения и юридическая ответственность» в курсе медицинского правоведения

Ивано-Франковский национальный медицинский университет, г. Ивано-Франковск, Украина

Резюме. Развитие учреждений медицинского образования, которые должны отвечать нынешним требованиям, вызывает необходимость совершенствования форм учебно-воспитательного процесса. Огромное значение, в связи с этим, приобретает необходимость постоянного совершенствования методики преподавания дисциплин, предусмотренных учебными планами. Именно качественная подготовка к проведению занятий является залогом повышения эффективности обучения. В статье отражен опыт использования практики судебных и правоохранительных органов при изучении темы «Правонарушения в сфере здравоохранения и юридическая ответственность» в курсе медицинского правоведения.

Ключевые слова: подготовка лекции, преподаватель, студент, вуз.

V.S. Blahodyr

Using the Practice of Judicial and Law Enforcement Authorities in the Study of the Topic “Offences in the Sphere of Health Care and Legal Responsibility” in the Course of Medical Jurisprudence

Department of Social Medicine, Health Care Organizing and Medical Jurisprudence (Head of Department – Prof. O.Ž. Detsyk)

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. Development of medical education institutions, which must meet current requirements, calls for improving the forms of the educational process. Of great importance in this regard, is the need to continuously improve teaching methodology courses provided by the curriculum. This high-quality preparation for classes is a key to improving the effectiveness of the training. The article reflects the experience of the practice of judicial and law enforcement authorities in the study of the topic “Offences in the sphere of health care and legal responsibility” in the course of medical jurisprudence.

Keywords: preparation of lectures, lecturer, student, university.

Надійшла 07.09.2015 року.

УДК: 378.147+579

Гаморак Г. П.

Методологічні особливості викладання предмету «Мікробіологія, вірусологія та імунологія» відповідно до сучасних вимог

Кафедра мікробіології, вірусології та імунології (зав. каф. – проф. Р. В. Куцик)

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

Резюме: Модернізація національної системи вищої освіти – це цілеспрямований рух до євроінтеграції українського суспільства та розвитку сучасного механізму освітньої діяльності. Пріоритетним завданням реформування охорони здоров'я є підготовка кваліфікованих фахівців. З такою метою в Україні реалізується перехід до кредитно-трансферної організації навчального процесу, що сприятиме впровадженню міжнародних освітніх стандартів вищої школи. Цей процес потребує суттєвої оптимізації підготовки студентів-медиків. Вивчення теоретичних дисциплін, зокрема мікробіології, сприятиме фаховій підготовці лікарів, оволодінням необ-

хідними практичними навичками.

Ключові слова: студенти-медики, методичні вказівки, практичні навички.

Важливість формування практичних навичок, які студенти набувають під час вивчення мікробіології, зумовлена специфікою їх використання в процесі діагностики та лікування пацієнтів. Спектр практичних навичок надзвичайно широкий і водночас специфічний, зумовлений особливос-

тями діагностичного процесу в мікробіології. На нашій кафедрі розроблені детальні інструкції для студентів по виконанню всіх практичних навичок, багаторазове повторення одних і тих же дій, маніпуляцій, методик, що відпрацьовується студентами під контролем викладача на кожному практичному занятті. [2]. Досягнення стадії автоматичного виконання техніки посіву матеріалу на поживне середовище, або техніки зафарбування мазка виготовленого препарату демонструє викладачу успішність та бажання студента засвоїти практичну навичку. Постійне застосування і повтор навичок веде до закріплення знань та виконання основного завдання вищої школи – забезпечити всі умови студенту для успішного засвоєння матеріалу [4].

Наступною запорукою успішності навчання студентів є самостійна робота. Самостійна робота студента-медика призначена не тільки для оволодіння кожною дисципліною, але й для формування навичок самостійності у навчанні, професійній діяльності, здатності приймати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблеми, знаходити конструктивні рішення, вдало виходити з кризових ситуацій [5]. Самостійна робота студентів-медиків має ряд важливих умов, що визначає ефективність самостійного навчання. Це, насамперед, правильне поєднання обсягу аудиторної та самостійної роботи, забезпечення необхідними методичними матеріалами, правильна методична організація роботи студента та постійний контроль виконання самостійної роботи. Оскільки самостійна робота включає вивчення тем, що не розглядаються на практичних заняттях, але входять до навчальних програм та контролюються на підсумкових заняттях, то активізація самостійної роботи сприятиме посиленню активності у вивченні навчального матеріалу та підвищенню ефективності його засвоєння [3].

Постійне зростання вимог до якості навчання у вищих навчальних закладах потребує постійного вдосконалення методів викладання і впровадження нових інформаційних технологій [1]. Наступним кроком до удосконалення впровадження кредитно-модульної системи навчання на кафедрі мікробіології було удосконалення лекцій для студентів усіх факультетів. На лекції викладач надає систематизовані основи знань, визначає ключові моменти теми, направляє увагу студентів до найбільш важливих аспектів. Мультимедійна презентація лекційного матеріалу дозволяє представити матеріал у вигляді схем, таблиць, систематизованих структур, оптимізуючи засвоєння матеріалу і мотивуючи студентів до активної роботи безпосередньо на лекції. Використання мультимедійної презентації дозволяє демонструвати практично всі поживні середовища, колонії багатьох мікроорганізмів, основні клінічні ознаки інфекційних захворювань. Як показує практика, ступінь засвоєння теоретичного матеріалу студентами зростає при застосуванні мультимедійних презентацій лекційного матеріалу. Мультимедійні засоби навчання є перспективним і високоефективним інструментом, що дозволяє подати інформацію у більшому обсязі, ніж традиційні джерела, і в тій послідовності, яка відповідає логіці пізнання і рівню сприйняття студентів.

Найкращим способом засвоєння теорії є її застосування на практиці. Тому на кафедрі мікробіології було розроблено та адаптовано практичні заняття так, щоб можна було застосувати отримані теоретичні знання з лекції на практиці, що сприяє закріпленню отриманих знань. В умовах кредитно-модульної системи важливе значення має методичне забезпечення студентів для підготовки до занять. Цей етап роботи відіграє надзвичайно важливе значення в методиці отримання знань [6]. В розроблених методичних вказівках є чіткий орієнтир як готуватися до заняття. Перелік питань для самостійної позааудиторної роботи студентів сприяють систематизації вивченого матеріалу. Темі лекцій та практичних занять організовані у відповідності до календарно-тематичних планів та типових програм з мікробіології.

Для підготовки до практичного заняття на кафедрі мікро-

біології використовують розроблені посібники, які містять стислий, але відповідний за об'ємом до навчальної програми матеріал. Розроблені методичні вказівки, які використовуються для підготовки до занять, містять взірці тестового контролю знань, а також типові ситуаційні задачі, вирішення яких допомагає у засвоєнні теми і практичному застосуванні набутих знань.

Висновок

Таким чином, удосконалення засвоєння мікробіології в умовах навчального процесу студентів є складовою частиною єдиного плану підготовки майбутніх лікарів і набуває важливого значення у часі освітніх реформ, де важливим фактором підготовки фахівців стає підвищення ефективності навчання.

Література

1. Аналіз впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу на кафедрі фізіології та ставлення до неї студентів [Текст] / І. М. Лучко, І. В. Смельяненко, Н. М. Воронич-Семченко, О. О. Шляховенко // Галицький лікарський вісник. – 2011. – т.18, № 2. – С.153 – 156.
2. Беденюк А. Д. Доктрина ведення навчального процесу у державних вищих медичних навчальних закладах згідно з кредитно-модульною системою / А. Д. Беденюк // Медична освіта. – 2012. – № 1. – С.13 – 14.
3. Унгурян Л. М. Кредитно-модульна організація навчального процесу / Л. М. Унгурян, Н. С. Фізор, О. О. Черкашина // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С.81 – 83.
4. Кредитно-модульна система-шлях до підвищення ефективності навчання / С. М. Смірнов, Г. П. Победьонна, Б. Ю. Добрін [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С.50 – 52.
5. Місце та роль самостійної роботи студента в кредитно-модульній системі організації навчального процесу / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, О. В. Шешукова [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С.52 – 54.
6. Довгаль Г. В. Особливості проведення практичних занять по фундаментальним дисциплінам в вищих навчальних закладах в умовах впровадження кредитно-модульної системи / Г. В. Довгаль, М. А. Машталір, С. Б. Крамар // Український морфологічний альманах. – 2011. – т.9, № 3. – С.95 – 96.

Гаморак Г. П.

Методологические особенности преподавания предмета «Микробиология, вирусология и иммунология» в соответствии с современными требованиями

Кафедра микробиологии, вирусологии и иммунологии (зав. каф. – проф. Куц Р. В.)

ГВУЗ “Ивано-Франковский национальный медицинский университет”

galina1004@ukr.net

Резюме: Модернизация национальной системы высшего образования – это целенаправленное движение к евроинтеграции украинского общества и развития современного механизма образовательной деятельности. Приоритетной задачей реформирования здравоохранения является подготовка квалифицированных специалистов. С такой целью в Украине реализуется переход к кредитно-трансферной организации учебного процесса, что будет способствовать внедрению международных образовательных стандартов высшей школы. Этот процесс требует существенной оптимизации подготовки студентов-медиков. Изучение теоретических дисциплин, в частности микробиологии, способствовать профессиональной подготовке врачей, овладением необходимыми практическими навыками.

Ключевые слова: студенты-медики, методические указания, практические навыки.

H.P. Hamorak

Methodological Characteristics of Teaching Microbiology, Virology and Immunology in Accordance with Modern Educational Requirements

Department of Microbiology, Virology and Immunology (Head of the Department – prof. R.V. Kutsyk)

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. Modernization of national higher educational system

involves purposive movement towards European integration of Ukrainian society and development of modern educational mechanism. A priority for health care reform is training of qualified specialists. For this reason, the transition to the organization of educational process according to the European Credit Transfer and Accumulative System is implemented in Ukraine promoting the introduction of international higher education standards. This process requires the essential

improvement of medical education. The study of theoretical disciplines, particularly microbiology, will contribute to the professional development of future doctors and help acquire the necessary practical skills.

Keywords: *medical students, methodical guidelines, practical skills.*

Надійшла 07.09.2015 року.

УДК 387.147:616-092+378.961

Герасимчук М. Р.

Сучасні підходи до вивчення патологічної фізіології

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ, Україна

e-mail: marta_solomea@yahoo.com

Резюме. Розвиток сучасної клінічної медицини нерозривно пов'язаний з успіхами медико-біологічних наук, у тому числі й патофізіології. Практична медицина потребує, в першу чергу, знання про механізми розвитку хвороб людини, щоб на цій основі розробляти методи діагностики та патогенетичні підходи до лікування хворих.

На сучасному етапі вивчення патологічної фізіології 38% матеріалу студент повинен опрацювати самостійно. Інформаційного матеріалу є вдосталь: навчальні посібники видаються в бібліотеці, електронні підручники, інтернет-ресурси, проте великі об'єми матеріалу потребують часу і систематизованого підходу для якісного запам'ятовування вивченого. Для ґрунтовної підготовки до практичних занять на кафедрі патофізіології було розроблено протокольний зошит-практикум. У ньому студенти роблять записи під час самостійної роботи вдома, а також безпосередньо на практичному занятті. Під час попередньої підготовки до заняття студент записує визначення основних понять, необхідних при вивченні теми, класифікації патологічних процесів, порівняльні характеристики різних патологій, освіжає в пам'яті окремі питання нормальної фізіології органів і систем, деякі ключові поняття з біохімії, гістології та інших дисциплін. У зошиті-практикумі також включено завдання тестового характеру та ситуаційні задачі. На початку заняття викладач оцінює базовий рівень засвоєння матеріалу шляхом перевірки практикуму, що займає досить мало часу. Окрім того, аналіз кількох тестових завдань з домашнього завдання одразу демонструє викладачеві рівень підготовки матеріалу.

Оцінка вихідного рівня знань за допомогою перевірки зошиту-практикуму та короткого аналізу виконаного домашнього завдання є методикою, яка дозволяє уникати ситуацій, коли студент приходить на заняття не підготованим, поспіхом читає підручник перед заняттям, «одним оком» підглядає в свої записи і абижк відповідає на поставлене запитання і, отримавши свою «трішку», йде з пари, так і не зрозумівши і не засвоївши основних концепцій даної теми. Таким чином подібна підготовка дозволяє виділити на занятті більше часу для розбору ключових питань теми, а також ситуаційних задач. Це дозволяє застосувати раніше отримані знання та вміння, виявити зв'язок теми, досліджуваної на практичному занятті, з раніше вивченим матеріалом та дає можливість студентам в подальшому грамотно і оперативно приймати рішення як в стандартних, так і в не типових клінічних ситуаціях.

Ключові слова: *патологічна фізіологія, самостійна робота, студент.*

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень. Патологічна фізіологія належить до числа основних медико-біологічних дисциплін, що завершують теоретичну підготовку лікаря та формують його науковий світогляд і лікарське мислення. Її завдання полягає у формуванні в студентів уміння ефективно вирішувати професійні лікарські завдання на основі патофізіологічного аналізу даних про патологічні процеси, стани, реакції і захворювання з використанням знань про загальні закономірності та механізми їх виникнення, розвитку і завершення, а також формулювати принципи їх виявлення, лікування та профілактики [1].

Вивчення патологічної фізіології у медицині є важким завданням з наукової, гносеологічної і лікарської практичної точок зору. Важкість реактивності людського організму накладають відбиток на вимоги до відповідної методології викладання/навчання. Ряд аспектів є критичними для засвоєння патофізіології [2].

Сучасні реалії такі, що за два останні десятиліття технологічний прогрес дав студентам нові можливості та способи отримувати інформацію. Нинішнє покоління виростало разом з комп'ютерами. Їх погляд на доступність інформації кардинальним чином відрізняється від погляду викладачів. Якщо студенту потрібно щось дізнатися, він, швидше за все, зробить запит в пошуковій системі або знайде відповідну статтю у Вікіпедії, ніж дістане підручник з книжкової полиці. Викладачі повинні розуміти, що майбутні лікарі вже не залежать від них в питаннях отримання інформації. Повна доступність навчальної інформації призводить до того, що студенти все частіше замислюються над необхідністю лекцій та практичних занять. Це спонукає нас до зміни розуміння ролі викладача в навчальному процесі, удосконалення підходів до проведення практичних занять та контролю самостійної роботи студентів.

Викладачі повинні організувати аудиторний навчальний час так, щоб він став більш ефективним, ніж їхня самостійна робота, домогтися того, щоб студенти перейшли від пасивного конспектування і заучування фактів до активної участі в навчанні [3].

Метою роботи було запропонувати спосіб контролю ефективності самостійної роботи студентів.

Одним з основних напрямків вдосконалення викладання предмету є міжкафедральна інтеграція в здійсненні вивчення студентами основних питань загальної патології з суміжними кафедрами на третьому курсі. Кафедрою проведена робота з корекції робочих програм курсу патологічної фізіології на всіх факультетах з урахуванням можливості інтегрування навчального процесу з такими кафедрами, як патоморфологія, фармакологія, пропедевтика внутрішніх хвороб, загальна хірургія, мікробіологія. Такий підхід до викладання предмету сприяє значно більш повному та глибокому засвоєнню навчального матеріалу студентами. Також дозволяє не лише повноцінно засвоїти основні положення матеріалу дисципліни, закладені в навчальній програмі, оцінити їх значущість для розуміння питань, що стоять перед практичною медициною, але й направити мислення студентів на глибоке розуміння досліджуваних ними теоретичних і практичних проблем. Інтеграція викладання по вертикалі допомагає студентам здобувати наступні знання та вміння на досить міцній теоретичній основі. Це сприяє розвитку клінічного мислення і застосуванню загальнобіологічного підходу до вирішення специфічних проблем того чи іншого виду пато-